

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Psalmvs David.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

IN PSALMVM XIII
PSALMVS QVARTVS DE
CIMVS, hebræis quintusdecimus.
PSALMVS DAVID.

DOMINE quis habitabit in tabernaculo tuo: & quis requiescet in monte sancto tuo:

OPTIMO ordine hic psalmus præcedentem sequitur, sicut enim in illo, ^{Ratio ordina} descripta est idæa siue exemplar impiorum, quale Iudæi tempore Christi, ^{nis.} etiam adhuc exhibebat: Ita hoc describitur exemplar piorum, ut sic non solum declinare a malo, sed etiam facere bonum doceat, prius ueterem hominem exuat cum actibus suis, deinde induat nouum, qui se cundum deum creatus est. Et primo notandum, qd absolute imaginem pñi populi ponit, non monstrans unde petenda sit aut ueniat, quo fit, ut insipiens, ea quæ hoc psalmo dicuntur, posset moralibus uirtutibus & libero arbitrio tribuere, quæ omnia sunt gratiæ operantis, ita ut psalmus hic unus sit de facillimis, dum simplicissime mores iustificantis gratiæ, ipsa penitus tacita, depingit, simul tamen sit inintelligibilis ijs, qui gratiæ notitia non sunt præmuniti, sicut & psalmus præcedens apertissimus est, cum mores impiorum & opus paterni peccati, ipso tacito, arguat, obsecrissimus autem ijs, qui peccati illius scientia inanes, liberum arbitrium illic solummodo considerant, cui tribuunt conuersionem captiuitatis is & ignorantiam dei, cum reliquis malis.

Pugnat uero hic psalmus maxime aduersus personas personarumq; spectatores, deinde aduersus cerimonistas, Iudæi enim præ ceteris gentibus, utraq; ^{Contra perso} persona mire superbiebant, qd soli essent patrum semen, & soli legem dei habebant, ita de generis gloria, de sapientia & iusticia præsumebant sese solos habituros in tabernaculo dei, sicut Lu. iij, dixit eis Baptista, ^{narum.} Et ne dixeritis semem Abraham sumus, potes est deus, de lapidib; istis suscitare filios Abraham, Et Ro. ij, Tu qui gloriaris in lege & pbas utiliora &c. Ab horū ergo præsumptiōe propheta facie uertens in secretū cōspectū dei, ubi nō est respectus personarum, ueritatem allaturus, accusat eos, simul tamen eorū cecitati compatitur dicēs:

Vt quid illi domine iactant gloriam generis, sapientiæ & iusticiæ, quæ ex lege est, & præ se solis neminē in tabernaculo tuo admittūt: Sic em iudicant homines, Tu uero apud quem nullus est personarū respectus longe aliter. Nam quod altum est coram hominibus, abominabile est apud deum. Tabernaculum autē dei & montē sanctum dei, Ecclesiam dei significat, non christianā tantum, sed omniū iustorum, etiā in sinagoga; nō tamē frustranea est ista ingematio seu repetitio tabernaculi & montis, Tabernaculum em seu tentoriū, militaris habitatio est, ut significet populū dei in Ecclesia sic habitare, ut assidue cū peccatis, mūdo & dæmonibus pugnet, & in hac parte sine timore & inquietudine non sit, quæ res pertinet ad mortificationem ueteris hominis. At ^{Tabernaculū} ^{dei quod dicitur} requiescere, quod in hebræo etiā habitare est, sed pacifice & quiete, sicut in ciuitate uel castro, id quod noster interpres per requiescere utcuq; expressit, significat, per fidē in Christo securā quietamq; conscientia habere in medijs etiam pugnarū tumultibus, quæ res pertinet ad iustificationē noui hominis, unde rectius posita fuisset cōiunctio, & qd, aut, sicut est in hebræo.

Videmus

Videmus ergo hic non de quouis quæri, qui in Ecclesia dei sit, cum sine ma-
 te paleæ cum tritico in area, sed de ijs dicitur, qui vere de Ecclesia sunt, qui
 bus ecclesia est tabernaculum belli & mons pacis, qui semper pugnant in ea sen-
 perque triumphant. Audiamus ergo quid ad quæstionem communissimam respici-
 deat, qua omnes quærent, quid sit esse bonum, iustum, sanctum hominem.

Questio com-
 munissima.

Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam, qui loquitur ve-
 ritatem in corde suo.

Immaculatus
 in uia.

Ex fructibus eorum, scilicet cognoscetis eos, quorum tres hoc uerbo primo iux-
 ta hebraicam distinctionem ponit. Primus est esse immaculatum in uia. Sic et psal-
 cxviii. incipit. Beati immaculati in uia, quod est, ut Iaco. i. dicitur, immaculati
 se custodire ab hoc seculo. Non autem de puritate loquitur carnalis, quæ in uerbi-
 bus, cibis, potibus, membris, aliisque iustitijs carnis, siue in sacerdotio leuitico, si-
 ue in apparatu mundano seruatur. In spiritu enim loquitur de spirituali munda-
 ditia, quæ est duplex. Si quidem Paulus in quinamentum carnis & spiritus dis-
 stinguat. Et Tit. i. in quinatas impiorum mentem & conscientiam proficitur,
 quo uitio nihil eis mundum esse proclamat. Hæc impuritas est ipsa impietas, op-
 nio, sensus peruersus de deo, oculus scilicet nequam, qui totum corpus tene-
 brosum facit, etiam speciosissima eorum opera, uerba, consilia, cogitata, tam ef-
 ficax est malum huius immundicie spiritualis. Altera est immundicia carnis,
 libido & uoluptas, quæ & si cor & uoluntatem immundis desiderijs polluit,
 Carnis tamen dicitur, quia de carnis libidine uenit.

Impuritas spi-
 ritus & car-
 nis.

Munditia spi-
 ritus & car-
 nis.

His duplex opponitur munditia, spiritus & carnis. Spiritus est ipsa pietas,
 quam Iob & Baruch sapientiam uocant, Petrus & Paulus fidem. Sic enim Act.
 xv. Petrus dicit. Fide purificans corda eorum. Hæc enim facit, ut sit mens, & con-
 scientia pura, recte de deo sentiens. Vnde in prophetis frequentissima est forni-
 cationis mentio, qua populum Israel pollutum, contaminatum, maculatum, cor-
 ruptum, prostitutum, adulterum arguunt. Rursus uirginem uocant populum
 syncere fidei, ut castitas & maculatio carnis, fere pro figura pietatis & impio-
 tatis habeantur. Sic enim Osee. j. & ij. sumit metaphoram ab uxore & uiro,
 dominus inter se & synagogam.

Castitas ex
 fide est.

Munditia carnis, ipsa castitas est siue pudicitia, quæ satis cantata & nota est,
 & hanc quoque ipsa fides facit, sicut Isaia. v. dicitur. Et erit fides cingulum
 lumborum eius, & fides cinctorium renum eius. Vocatur autem & hæc puri-
 tas carnis, cum intret & maxime sit in spiritu hominis, quod sit in rebus & operibus
 carnis. Sicut illa, puritas spiritus, cum prodeat & maxime in omnia opera sese
 fundat, totam uitam purificans, quod sit de rebus & operibus spiritus. Has duas
 pulchre composuit Paulus. j. Timo. ij. ut quietam & tranquillam uitam aga-
 mus in omni pietate & castitate, Græce εὐσεβείᾳ καὶ σωφροσύνῃ qua deo seruatur,
 & honeste uiuitur.

Vide itaque, fidem tacet, sed fructus eius commendat, cum immaculatus in-
 gredi nemo possit, nisi qui credit, sitque idem, ingredi sine macula, quod uiuere
 in fide, ac sic a primo mandato incipit.

iustitia dei.

Operatur iustitiam, Hic iustitia absolute dicitur absque pronomine, tuam uel
 meam, quia iustitia dei est (ut satis diximus) qua ex eius gratia, coram ipso
 iusti sumus, de qua hic non loquitur, sed de iustitia qua inter homines uiui-
 mus, nulli nocentes, omnibus sua tribuentes, quo modo & Apostolus,
 Titum. ij.